

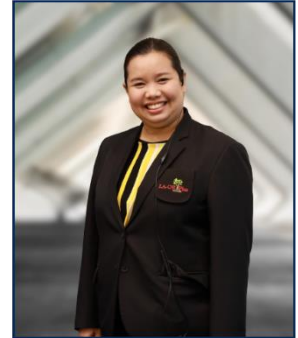
เสียงจากนักศึกษา สู่การออกแบบมหาลัยแห่งอนาคต

ดร.สุวิชา เนียมสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรรัตน์ คำยัง

ดร.กิงกาญจน์ ทองเอก

สำนักยุทธศาสตร์และแผน

หากมีคำถามว่า “**คุณจะทำอะไรให้สวนดุสิต**” คำตอบของพวกเราอาจไม่ได้อยู่ที่การดำเนินโครงการใดโครงการหนึ่งให้สำเร็จเพียงเท่านั้น หากแต่อยู่ที่การสร้างกระบวนการที่ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถรับฟังเข้าใจ และนำความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนมาสู่การออกแบบอนาคตของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม เพราะการพัฒนามหาวิทยาลัยที่ยั่งยืน มิได้เริ่มต้นจากอาคารหรือเทคโนโลยี แต่เริ่มต้นจากการเข้าใจผู้คนที่เป็นหัวใจของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง

ในยุคที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และวิถีชีวิต มหาวิทยาลัยจึงไม่ได้มีบทบาทเป็นเพียงสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในห้องเรียนสี่เหลี่ยมอีกต่อไป หากกำลังก้าวสู่การเป็นระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับการใช้ชีวิต การทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในทุกมิติ เป็นพื้นที่ที่หล่อหลอมประสบการณ์ สร้างแรงบันดาลใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เติบโตอย่างรอบด้าน

จากบริบทดังกล่าว คำถามสำคัญที่ท้าทายมหาวิทยาลัยทั่วโลกในปัจจุบัน คือ “**มหาวิทยาลัยแห่งอนาคตควรมีหน้าตาเป็นอย่างไร**” และสำหรับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต คำถามนี้ยังมีความหมายอย่างยิ่ง เพราะอนาคตของมหาวิทยาลัย นอกจากจะถูกกำหนดขึ้นจากมุมมองของผู้บริหารหรือบุคลากรแล้ว ยังควรเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ “**นักศึกษา**” ผู้ซึ่งใช้ชีวิต เรียนรู้ และเติบโตอยู่ภายในระบบนิเวศแห่งนี้ทุกวัน

ด้วยแนวคิดดังกล่าว คณะทำงานจึงมีแนวคิดที่จะริเริ่มกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นและมุมมองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อทำความเข้าใจว่าผู้เรียนในยุคปัจจุบันต้องการเห็นมหาวิทยาลัยเป็นเช่นไรในอนาคต ต้องการระบบนิเวศการเรียนรู้รูปแบบใด และคาดหวังให้มหาวิทยาลัยสามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ การดำเนินชีวิต และการพัฒนาศักยภาพของตนในมิติใดบ้าง

อย่างไรก็ตาม การรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการประชุมหรือการระดมความคิดเห็นภายในห้องประชุมเท่านั้น แต่ได้รับการออกแบบให้เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ออกไปสัมผัสโลกแห่งความเป็นจริง ผ่านการสำรวจพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่สร้างสรรค์ในกรุงเทพมหานคร

การเดินทางครั้งนี้จึงมิใช่เพียงการศึกษาสถานที่ หากแต่เป็นการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้สัมผัส ความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของเมือง ได้มองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนรอบข้าง อันนำไปสู่การตั้งคำถามและค้นหาคำตอบว่า **“พื้นที่แห่ง การเรียนรู้ที่ดี”** ควรมีองค์ประกอบอย่างไร และจะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนได้อย่างไร

เพื่อให้การเรียนรู้ครอบคลุมมิติของระบบนิเวศการศึกษาอย่างรอบด้าน กิจกรรมจึงได้ออกแบบให้ นักศึกษาได้มีโอกาสสังเกต ศึกษา และเรียนรู้จากตัวอย่างพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ ทั้งด้านการออกแบบพื้นที่ การบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยี การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการจัด กิจกรรมต่างๆ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย

ตลอดกระบวนการดังกล่าว นักศึกษาได้เก็บข้อมูลผ่านการสังเกต การจดบันทึก การถ่ายภาพ การ สนทนา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน กิจกรรมนี้จะจัดขึ้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2569 โดยมี นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนี้กว่า 30 คน ประกอบไปด้วยนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและวิทยาเขต สุพรรณบุรี รวมถึงนักศึกษาต่างสถาบัน ซึ่งช่วยเติมเต็มมุมมองภาพของการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความหลากหลายของผู้เข้าร่วมได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากบริบทที่แตกต่าง ทั้งในเชิงพื้นที่ สังคม และ ประสบการณ์ชีวิต ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองที่กว้างขวาง ลุ่มลึก และรอบด้านมากยิ่งขึ้น นักศึกษาได้ เห็นตัวอย่างของพื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สนับสนุนคุณภาพชีวิต และเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่าง สร้างสรรค์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของมหาวิทยาลัยแห่งอนาคต

เมื่อสิ้นสุดการสำรวจ นักศึกษาทุกคนจะได้นำข้อมูลที่ได้รับ รวมถึงประสบการณ์และองค์ความรู้ต่าง ๆ มาร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านเวทีเสวนาและกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำเสนอเป็น **“พิมพ์เขียวแห่งอนาคต”** (The Blueprint & Proposals) เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงนโยบายสำหรับนำเสนอต่อ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต

จากกระบวนการดังกล่าว คาดว่าจะก่อให้เกิดข้อเสนอในหลากหลายมิติที่สะท้อนความต้องการ ความคาดหวัง และความใฝ่ฝันของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยแห่งอนาคต ทั้งในด้านพื้นที่การเรียนรู้ คุณภาพชีวิต การ บริการ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยข้อเสนอเหล่านี้จะเป็นแนวทางสำคัญใน การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนภายในมหาวิทยาลัยต่อไป

อย่างไรก็ตาม คุณค่าที่แท้จริงของโครงการนี้มิได้อยู่ที่การจัดทำรายงานหรือเอกสารข้อเสนอเพียง เท่านั้น หากแต่อยู่ที่การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้นักศึกษาได้มีบทบาทเป็น **“ผู้ร่วมคิด”** และ **“ผู้ร่วมออกแบบ”** อนาคตของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ เสียงของนักศึกษาจึงมิใช่เพียงความ คิดเห็นที่ถูกรับฟัง แต่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย การ วางแผนพัฒนา และการกำหนดทิศทางการของมหาวิทยาลัยในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ รายงานฉบับนี้จึงมีสถานะมากกว่ารายงานสรุปผลการดำเนินงาน หากแต่เป็น **“ฐานข้อมูล เชิงลึกที่มีชีวิต”** (Insightful Data) ที่จะทำหน้าที่เสมือนเข็มทิศนำทางการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการขับเคลื่อนนโยบาย SDU GOAL PLUS ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ท้ายที่สุด ความสำเร็จของโครงการนี้ไม่ได้วัดจากความสวยงามของภาพจำลองมหาวิทยาลัยแห่ง อนาคต หากแต่วัดจากกระบวนการที่สามารถสร้างความไว้วางใจระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษาได้อย่าง แท้จริง การเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้ออกไปเรียนรู้โลกภายนอก และนำประสบการณ์เหล่านั้นกลับมาพัฒนา มหาวิทยาลัย คือการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม (Sense of Ownership) ที่ทรงพลังที่สุด

หากจะทำสิ่งหนึ่งให้กับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต สิ่งนั้นคือการทำให้ “เสียงของนักศึกษา” ไม่เป็นเพียงเสียงที่ถูกได้ยิน แต่เป็นเสียงที่ถูกนำไปใช้จริง เปลี่ยนความคิดเห็นให้กลายเป็นข้อมูล เปลี่ยนข้อมูลให้กลายเป็นนโยบาย และเปลี่ยนนโยบายให้กลายเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นจริง เพราะมหาวิทยาลัยแห่งอนาคตที่ดีที่สุด มิใช่มหาวิทยาลัยที่ถูกออกแบบเพื่อผู้เรียน หากแต่คือมหาวิทยาลัยที่ถูกออกแบบร่วมกับผู้เรียน และสวนดุสิตควรเป็นมหาวิทยาลัยแห่งนั้น

กำหนดการแล้วเสร็จ

รายงานฉบับสมบูรณ์มีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนสิงหาคม 2569